

Minnesanteckningar samordningsforum 29 april 2014

Plats: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Deltagande myndigheter: Andreas Gäfvert (Arbetsförmedlingen), Anna Karin Hildingson Boqvist (Barnombudsmannen), Christina Enqvist (Boverket), Christina Gellerbrant Hagberg (Centrala studiestödsnämnden), Anna Hörnlund (Datainspektionen), Lovisa Strömberg (Diskrimineringsombudsmannen), Anna Bessö (Folkhälsomyndigheten), Gunnar Larsson (Konsumentverket), Janne Åkerlund (Kronofogdemyndigheten), Benny Marcel och Staffan Forsell (Kulturrådet), Cecilia Nyström (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), Alice Bah Kuhnke (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor), Erik Nilsson (Skolverket), Ewa Thorslund (Statens medieråd), Eiwor Höglund Dávila (Statistiska centralbyrån) och Pär Axelsson (Socialstyrelsen).

Minnesanteckningar: Cecilia Narby (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor)

Gäst: Petra Mårselius (Utbildningsdepartementet)

Mötet inleddes med lunch, under vilken ordförande Alice Bah Kuhnke hälsade samtliga mötesdeltagare välkomna. Efter en presentationsrunda av deltagarna höll Petra Mårselius från Utbildningsdepartementet en dragning om den nya ungdomspolitiska propositionen, *Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande*, som beräknas antas av Riksdagen den 17 juni. Petra tog bland annat upp:

- **Ungdomspolitikens nya mål**
Alla statliga beslut och insatser som berör unga mellan 13 och 25 år ska ha följande mål:
Alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen
- **Ett ungdomsperspektiv**
Alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år ska ha ett ungdomsperspektiv. Ett ungdomsperspektiv innebär att ha utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna, att unga ska betraktas som en mångfald av individer, att unga ska stödjas att bli självständiga och ha möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande.
- **Ungdomspolitiken ska vara sektorsövergripande**
- **Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors roll och uppdrag utvecklas och förtydligas**
Detta innefattar till exempel att ha fokus på arbetet gentemot kommuner och landsting och nya uppgifter/ansvarsområden i form av metodfrågor och sexuella och reproduktiva rättigheter.
- **Det ungdomspolitiska handlingsprogrammet**

Handlingsprogrammet innehåller tre prioriterade områden: ungas inflytande, egen försörjning och psykiska hälsa. Det omfattar cirka 40 insatser och har en preliminär budget på 40 MSEK för 2014 och 30 MSEK för 2015.

1. Presentation av aktuellt arbete på Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor – Skolval 2014

Projektledarna för Skolval 2014, Henrik Karlsson och Emeli Hedenström, informerade om uppdraget. I år är första året som skolval arrangeras för både Riksdagsval och EU-parlamentsval. Utgångspunkten i uppdraget är att öka valdeltagandet och de tre mål som satts upp för arbetet är att:

- så många elever som möjligt ska ges möjlighet att delta i skolvalen
- öka elevers kunskap om demokrati
- stimulera till samtal om demokrati i skolan

Utöver det själva valet arrangerar skolor som genomför skolval även aktiviteter som till exempel politiska debatter för att få igång diskussioner om politik.

Skolval kan ses som ett verktyg för skolorna i arbetet med deras demokratiuppdrag. Det är elever (tillsammans med lärare) som tar initiativ till att arrangera skolval. Målet är att 1500 skolor ska anmäla sig (av sammanlagt cirka 4000 skolor). Hittills har 210 skolor anmält sig till att arrangera skolval för EU-parlamentsvalet och 500 skolor för Riksdagsvalet. Det verkar vara en utmaning att arrangera två val samma år. Att EP-valet ligger i slutet av vårterminen påverkar förmodligen antal skolor som kan och vill delta.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ansvarig myndighet för projektet. Myndigheten har dock fördelat bidrag till tre ungdomsorganisationer som sköter det praktiska arbetet utåt (Europeiska Ungdomsparlamentet, Sveriges Elevkårer samt Sveriges Elevråd). Skolverket och Valmyndigheten finns också kopplade till projektet som samrådsmyndigheter.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är de som sammanställer resultaten och myndigheten genomför också olika insatser som framförallt riktar sig mot lärare. Till exempel har metodmaterialet *Prata politik* tagits fram och spridits till landets samtliga skolor. Materialet syftar till att ge stöd till skolor i hur de kan jobba med politik i skolan. Den ger tips om hur skolan kan jobba till exempel före, under och efter en debatt. Myndigheten tar också fram en skrift i tre delar, *Valår i klassrummet*, som även den sprids till alla skolor.

En fråga om vad som gäller för extrempartier lyftes av forumet. Svaret är att antingen får skolor släppa in samtliga partier eller inga alls. Partier som bryter mot lagen ska dock självklart anmälas och skolan ska försvara sin värdegrund om det behövs. *Prata politik* kan till exempel hjälpa till att hantera sådana frågor.

Resultatet från skolval presenteras först efter att vallokalerna i de riktiga valen stängts. Detta för att resultatet från skolvalen inte ska kunna påverka resultaten i de riktiga valen. Det kommer gå att bryta ut enskilda skolors resultat. Valdeltagandet har legat på cirka 75 procent i de senaste två skolvalen och det är frivilligt för elever att delta.

2. Runda om aktiviteter med anledning av Barnkonventionen 25 år

Barnombudsmannen: BO ska anordna en nationell konferens den 10 juni med anledning av Barnkonventionen 25 år. Utgångspunkten är den nationella strategin för att stärka barnets rättigheter som antagits av riksdagen. Fokus ligger på att sprida hur BO arbetat med projektet Pejling och dialog. Målgruppen är representanter från myndigheter, län, kommuner och landsting. Inbjudningar till konferensen delades ut till mötesdeltagarna.

Kronfogdemyndigheten: Myndigheten arbetar aktivt för att minska barns skulder. De arbetar också fram interna riktlinjer för hur de ska arbeta med bemötandet av barn.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor: Myndigheten har i uppdrag att lansera den nya ungdomspolitik. Detta knyter an till Barnkonventionen eftersom ungdomsperspektivet som lyfts i propositionen har sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna (till exempel Barnkonventionen).

Statistiska centralbyrån: SCB fick förra året i uppdrag av Socialdepartementet att se hur försörjningen av växelvis boende barn ser ut. Arbetet resulterade i en analysrapport som delades ut i några exemplar och som också finns att ladda ner på SCB:s webbplats: http://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Publiceringskalender/Visa-detaljrad-information/?publobjid=23711 I rapporten presenteras resultat från en undersökning om hur föräldrar som inte lever tillsammans löser boende och ekonomi för sitt gemensamma barn. Vidare beskrivs hur barns boende delas mellan föräldrarna, och i vilka grupper det är vanligast med växelvis boende. Det finns också uppgifter om hur föräldrarna kom överens om barnets boende, vad som påverkade beslutet om barnets boende och hur nöjda de är med överenskommelsen om barnets boende. När det gäller ekonomi finns uppgifter om hur föräldrarna kommit överens om ekonomin, hur vanligt det är att betala och ta emot underhåll och hur stor summa som betalas i underhåll.

Kulturrådet: Barn och unga är generellt prioriterade målgrupper för Kulturrådets arbete och bidragsgivning. Utöver detta delar myndigheten till exempel ut världens största barnlitteraturpris (ALMA), som i år gick till Barbro Lindgren. Mötesdeltagarna fick varsin folder om detta. Barn och unga kommer också vara fokus för myndigheten på årets Bok & biblioteksmässa. Kulturrådet arbetar för tillfället också med en stor satsning för att främja läsandet bland barn och unga. Myndigheten tipsade också om att Svenska institutet ska ta fram ett tool kit om Barnkonventionen och barnaga-lagen.

Diskrimineringsombudsmannen: DO arbetar för tillfället med fyra prioriterade områden; trakasserier i skolan, nationella minoriteter, islamofobi och rekrytering. Just nu håller förstudier på att tas fram för respektive område. Förstudien om trakasserier i skolan är färdig och innehåller en forskningssammanställning som visar att det finns bristande kunskap om rättigheter i skolan och vilka metoder som finns för att arbeta med frågan i skolan. Vad gäller det prioriterade området nationella minoriteter är förstudien om samer också klar. Utifrån den konstateras bland annat att en satsning ska göras på modersmålsundervisning för samiska barn. DO anordnar också utbildningar för lärare och förskolelärare, bland annat i diskrimineringslagen.

Myndigheten för samhällskydd och beredskap: MSB ska enligt sin instruktion arbeta med barns säkerhet. De har till exempel Barnsäkerhetsrådet där flera av samordningsforumets myndigheter också sitter med. I år arbetar MSB särskilt med frågan om säkerhet för barn i skolmiljö. Myndigheten har också webbutbildningar för barn (ISA) och vuxna (DISA) om informations säkerhet.

Centrala studiestödsnämnden: CSN har ett arbete som ligger i utkanten av Barnkonventionen eftersom det bland annat rör unga som nyss fyllt 18 år. Det är ett samarbete med Kronofogdemyndigheten för att förebygga ungas skuldsättning. CSN arbetar preventivt och ringer upp unga som skolkar för att förebygga att de bygger upp skulder gentemot CSN.

Statens medieråd: Medierådet granskar och sätter åldersgränser på filmer. De ska i år titta på detta utifrån Barnkonventionen; nekas till exempel unga rätt till kultur i och med dessa åldergränser?

3. Runda med rapporter från arbetsgrupperna

Ekonomisk utsatthet: Arbetar med att hitta former för att minska barns skulder. Ett exempel på vräkningsförebyggande arbete presenterades. I Trollhättan har utbildningar anordnats för den kommunala hyresvärden. De har arbetat fram avbetalningsplaner för unga som fått skulder på grund av ej betald hyra. Det hela är uppbyggt så att om den unge betalar av 300 kronor av sin skuld skriver hyresbolaget av 300 kronor av skulden. En annan åtgärd för att skapa mindre lägenheter (som passar unga) är att stänga av rum i större lägenheter och sen hyra ut för priset av så många rum som används.

Ungas boende (undergrupp till Ekonomisk utsatthet): Gruppen arbetar mycket med frågan om retroaktiva återkrav av bostadsbidrag. De vill gärna kartlägga hur stort problemet är, hur många som drabbas, hur stora skulderna är osv. Det skulle vara önskvärt att Försäkringskassan deltar i arbetsgruppen.

Barn som berörs av vräkning (inom boende-gruppen): En nystartad grupp där Konsumentverket är sammankallande. Ska arbeta med att förebygga vräkning av barn. Boverkets Bostadsmarknadsenkät innehåller frågor som kan vara nyttigt underlag. Vart tredje år ställs till exempel frågor till kommunerna om särskilda kontrakt för familjer som inte har någonstans att ta vägen.

Unga och arbetslöshet: Gruppen har gått lite i stå. Kronofogden gör just nu en studie för att djupare analysera kopplingen mellan arbetslöshet och skulder. När detta är genomfört ska gruppen komma igång mer igen.

Ungas rätt till kultur: Gruppen är mycket aktiv och består av 10 myndigheter. Förra året hade de tre möten där man bland annat diskuterade Myndigheten för kulturanalys kulturvaneundersökning och var ett stöd för Kulturrådet i arbetet med deras Barnkulturkonferens i Umeå i april i år. Nästa möte är den 28 maj. Fokus kommer ligga på läsfrämjandet, som är en viktig demokratifråga. Det är en fråga som kräver samarbete

mellan flera myndigheter och Kulturrådet uppmuntrar fler myndigheter att anmäla sig till gruppen om de vill.

Skolgruppen: Är en aktiv grupp och har haft ett möte i mars och ska ha ett till i maj. Fokus är just nu placerade barns rätt till skolgång och kränkningar i skolan.

Informationssäkerhet: Gruppen har ett roterande ordförandeskap. Nästa möte är den 21 maj.

4. Diskussion om arbetsgrupperna

De övergripande synpunkterna är att grupperna finns så länge de själva ser en poäng med sin existens och verksamhet. Uppstarten av nya grupper bör ske när det har identifierats ett gemensamt behov hos flera myndigheter eller frågor som flera myndigheter redan arbetar med där det går att samverka och effektivisera. Det är viktigt att ta avstamp i myndigheternas grunduppdrag. Syftet är att hitta grupper för frågor som flera myndigheter redan jobbar med, inte att skapa dubbelarbete. En grupp kan också uppstå för att agera mot ett identifierat systemfel.

Några potentiella nya grupper är:

- Unga i kriminalitet, har kopplingar till exempelvis Sociala insatsgrupper. Kronofogden har initierat samverkan med Kriminalvården och Frivården. Vid frågor eller intresse av detta är myndigheterna välkomna att kontakta Jan Åkerlund vid Kronofogden.
- Hälsfrågor (aktuellt för till exempel Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket).
- Psykisk hälsa.
- Hållbar konsumtion (aktuellt för till exempel Naturvårdsverket och energimyndigheterna).
- Eventuellt inkludera barnsäkerhetsrådet i myndighetsnätverket.

Boverket efterlyser fler medlemmar till sin grupp om ungas boende.

En fråga om huruvida Sveriges kommuner och landsting kan adjungeras in i arbetsgrupperna lyftes. Forumet konstaterade att SKL kan medverka i arbetsgrupperna men inte kan finnas med i själva myndighetsnätverket och samordningsforumet då det inte är en myndighet.

Frågan om arbetsgrupperna ska fortsätta lyftas i samordningsforumet.

5. Övrigt – Barnrättstorget på Almedalen

I år blir det en nystart för Barnrättstorget med ny lokal och nya värdorganisationer (BO, Barnrättsakademien och Allmänna barnhuset). Syftet är kunskapsspridning och kunskapsutbyte om barnrättsfrågor. Det är myndigheter och ett antal frivilligorganisationer som deltar.

Myndigheterna ansvarar själva för sina egna seminarier. De flesta tiderna är redan fyllda men det finns några tider kvar, så kontakta BO om någon myndighet som vill medverka inte anmält sig än.

2014-04-30

6. Nästa möte

Nästa samordningsforum äger rum hos Barnombudsmannen den 4 november, kl 12-15.
Handlingar skickas ut i god tid innan mötet.

Alice Bah Kuhnke avslutade mötet.